Blok 2 natuur

Doelen Taal

1. De leerlingen leren vaktaal over water. De leerlingen leren vijftien nieuwe woorden.
2. De leerlingen gaan een presentatie voorbereiden.
3. De leerlingen leren meer over het persoonlijk en bezittelijk voornaamwoord.
4. De leerlingen leren wat fictie is en leren een historisch verhaal voorbereiden.
5. De leerlingen leren spreekwoorden en uitdrukkingen over bomen en planten. Ze leren vijftien woorden.
6. De leerlingen leren hoe je een boeiende, samenhangende presentatie houdt. Ze oefenen met improviseren tijdens een presentatie.
7. De leerlingen leren wat een wederkerend voornaamwoord is.
8. De leerlingen leren wat non-fictie is. Ze leren een tekstsoort kiezen.
9. De leerlingen laten zien dat ze achter de betekenis van moeilijke woorden kunnen komen.
10. De leerlingen houden rekening met hun luisteraars. Ze nodigen luisteraars uit tot het stellen en beantwoorden van vragen.
11. De leerlingen herhalen wat een aanwijzend, vragend en wederkerend voornaamwoord is.
12. De leerlingen leren een informatieve tekst schrijven waarin ze iets verklaren.

Doelen Spelling

1. Je leert van werkwoorden de voltooide deelwoorden en daarvan gemaakte bijvoeglijke naamwoorden schrijven.
2. Je leert onthoudwoorden met /t/ = th en je herhaald de woorden met wr-
3. Je herhaalt klankwoorden met de klank /j/ of /w/ die niet geschreven wordt
4. Je leert regelwoorden: bijvoeglijke naamwoorden
5. Je leert onthoudwoorden met y
6. Je herhaalt persoonsvormen vt van zwakke werkwoorden op- gen, -chen, -ven, -zen, -ten en –den
7. Je leert regelwoorden: meervouden van zelfstandige naamwoorden
8. Je herhaalt de woorden van blok 2.
9. Je herhaalt woorden met meer lettergrepen.

Doelen Begrijpend lezen

1. Je leert dat je voor het lezen van een tekst je voorkennis moet activeren.
2. Je leert hoe de inhoud van een informatieboek of webpagina kunt verkennen.
3. Je leert dat je een tekst globaal of zoekend kunt lezen, afhankelijk van je leesdoel.

MOEILIJKE WOORDEN BLOK 2

activeren
In werking stellen.
Als je je aanmeldt op de site, moet je eerst je wachtwoord activeren.

afzonderlijk
Apart.
Omdat de cakejes kwetsbaar zijn, worden ze afzonderlijk verpakt.

de apparatuur
Apparaten.
De koelkast en de televisie horen bij de apparatuur in huis.

het attractiepark
Een plaats waar je allemaal leuke dingen kunt doen of zien.
Voor haar verjaardag gaat ze met vriendinnen naar het attractiepark.

de bevolkingsdichtheid
Het gemiddelde aantal mensen dat in een bepaald gebied woont.
In de Randstad wonen veel mensen. Daar is de bevolkingsdichtheid groot.

het compost
Meststof uit plantaardig afval.
Malika strooit tussen de planten in de tuin het compost uit.

gebundeld
Samengevoegd tot één geheel.
In dit boek zijn al zijn gedichten gebundeld.

het gesteente
Steenachtige delfstof.
Voor het aanrechtblad is het gesteente graniet gebruikt.

gisten
Schuimen, opbruisen.
Je maakt wijn door druivensap te laten gisten.

de hars
Het kleverige sap dat in bomen zit.
De sterke, zoete geur die je ruikt komt van de hars in de kerstboom.

de infrastructuur
Alle auto-, spoor-, waterwegen, havens, vliegvelden, installaties, kabels.
In veel derdewereldlanden is de infrastructuur nog niet goed ontwikkeld.

de kunstmest
Chemisch bereide mest.
In de tuin strooit mijn vader de kunstmest op het gras.

het natuurreservaat
Een beschermd natuurgebied.
Er leven nog beren en wolven in het natuurreservaat.

de neerslag
Hagel, regen en sneeuw.
Je wordt nat van de neerslag die uit de wolken komt.

onderscheiden
Als verschillend zien.
Je kunt verschillende soorten vogels onderscheiden.

het overschot
Wat te veel is.
Hij vult de emmer tot hij vol is. Het overschot stroomt weg.

paarsgewijs
In groepjes van twee bijeen.
De blaadjes staan paarsgewijs aan de steel.

persen
Met kracht samendrukken.
Om sap te maken, moet je de sinaasappels persen.

de recreatie
Dingen die je doet in je vrije tijd.
Met de zee en het strand is dit gebied heel geschikt voor de recreatie.

de sluiproute
De route langs zijwegen om de drukte op de hoofdroute te vermijden.
Veel automobilisten nemen bij een file de sluiproute.

sociaal
Graag met anderen samen zijn.
Mijn broer doet veel voor andere mensen. Hij is heel sociaal.

de steenkool
Een brandbare delfstof.
In Limburg werd vroeger in mijnen de steenkool uit de grond gehaald.

tobben
Vol zorgen zijn.
Sinds Walter werkloos is, zit hij vaak te tobben.

het toerisme
Het voor je plezier reizen.
In kwetsbare natuurgebieden kan het toerisme voor overlast zorgen.

de twijg
Een dunne, jonge tak.
Het hert knabbelt aan de twijg van de jonge boom.

de voorkennis
Wat je ergens al over weet.
Om iets te begrijpen, maak je gebruik van de voorkennis die je al hebt.

voornamelijk
Vooral.
Beren gebruiken voornamelijk hun neus om voedsel te vinden.

het wegennet
Alle straten en wegen bij elkaar.
In Nederland zijn steden en dorpen met elkaar verbonden door het wegennet.

de zure regen
Regen met schadelijke stoffen.
De aantasting van de gevels is veroorzaakt door de zure regen.

de zuurstof
Een stof die in de lucht zit, maar die je niet kunt zien. Je ademt het in.
Als je ademt, haal je de zuurstof uit de lucht.

WIL JE MEER OEFENEN MET DEZE WOORDEN? GEBRUIK DAN HET COMPUTERPROGRAMMA WOORDENSCHAT.

Woordenlijst blok 2

BLOK 2

afwateren
Het water afvoeren, zodat het waterpeil niet te hoog komt. *Als er te veel water in de sloot staat, wil de boer zijn land afwateren.*

baggeren
Modder uit sloten en kanalen halen. *Met een bootje en een kraan gaan ze modder uit de sloot baggeren.*

bemalen
Met een pomp water naar een ander, groter water pompen. *Omdat er te veel water in de sloten staat, moeten zij de polder bemalen.*

de beschoeiing
De kant van een rivier of kanaal die is verstevigd met hout of metaal. *De oever van het kanaal is stevig gemaakt met de beschoeiing.*

vertellen over de bloemetjes en de bijtjes
Voorlichting geven over seks en kinderen krijgen. *Om ons iets te leren over seks komt zij vertellen over de bloemetjes en de bijtjes.*

de bloemetjes buitenzetten
Flink feestvieren. *Bo wil op het schoolfeest de bloemetjes buitenzetten.*

iemand in de bloemetjes zetten
Iemand feestelijk ontvangen. *Om iemand te bedanken, kun je iemand in de bloemetjes zetten.*

door de bomen het bos niet meer zien
Omdat er zo veel is, weet je niet meer waar het om gaat. *Omdat er zo veel informatie is, kan ik door de bomen het bos niet meer zien.*

de bomen groeien niet tot in de hemel
Niet alles wat je graag zou willen, is mogelijk. *Je krijgt niet alles, want de bomen groeien niet tot in de hemel.*

hoge bomen vangen veel wind
Iemand die beslissingen moet nemen, krijgt vaak kritiek. *De minister krijgt veel kritiek, want hoge bomen vangen veel wind.*

een boom opzetten over iets
Een lang en interessant gesprek over iets voeren. *Hij houdt van praten, dus hij wil graag een boom opzetten over iets.*

je kunt de boom in
Bekijk het maar! *Als ik van jou al het werk moet doen, zeg ik: 'je kunt de boom in'.*

je eigen boontjes doppen
Voor jezelf zorgen. Je eigen zaken regelen. *Ik zorg niet meer voor je, want je kunt best je eigen boontjes doppen.*

de duiker
Buis waardoor een sloot onder een weg of een dam door loopt. *Het water van de sloot loopt onder de weg, door de duiker.*

het gemaal
Pomp of molen die een polder droog moet maken. *Het water uit de polder wordt weggepompt door het gemaal.*

inlaten
Naar binnen laten. *Om te voorkomen dat het land te droog wordt, moeten zij water inlaten.*

het maaiveld
De bovenkant van de grond. *Er liggen buizen in de tuin onder het maaiveld.*

boven het maaiveld uitsteken
Opvallen. Dingen doen die anderen niet doen. *Dat wonderkind zal in de klas boven het maaiveld uitsteken.*

omslaan als een blad aan een boom
Je opeens heel anders gedragen dan eerst. *Hij verandert snel. Hij kan soms omslaan als een blad aan een boom.*

de peilschaal
Meetlat om de waterstand te kunnen aflezen. *Hoe hoog het water staat, kun je zien op de peilschaal in het water.*

op rozen zitten
Het erg goed hebben. *Zij hebben veel geld verdiend, zodat ze nu op rozen zitten.*

de stuw
Een (houten) wand die water tegenhoudt in een rivier. *Het water van de rivier blijft staan bij de stuw.*

het talud
De schuine kant van een dijk of sloot. *Hij loopt van de dijk naar beneden langs het talud.*

het waterbeheer
De zorg en verantwoordelijkheid voor het water in een gebied. *Gemalen en stuwen zijn door mensen gemaakt voor het waterbeheer in een polder.*

de watergang
Een sloot, kanaal of rivier. *Het water stroomt naar het gemaal door de watergang.*

het waterpeil
De hoogte van het water ten opzichte van het zeeniveau. *Als het veel regent, stijgt het waterpeil in de sloot.*

het waterschap
Organisatie die zorgt voor het water in een gebied. *Het onderhoud van dijken en watergangen wordt geregeld door het waterschap.*

wortel schieten
Lang op dezelfde plaats blijven. *Als je in die leuke stad gaat wonen, zul je daar wel wortel schieten.*

iets met wortel en tak uitroeien
Iets helemaal laten verdwijnen. *Als je wilt dat er niets van overblijft, moet je iets met wortel en tak uitroeien.*

op zwart zaad zitten
Geen geld hebben. *Zij hebben al hun geld uitgegeven, zodat ze nu op zwart zaad zitten.*

Als je twee of drie keer hetzelfde zelfstandig naamwoord achter elkaar gebruikt, leest dat niet fijn. Je kunt dan beter in plaats van dat woord een **persoonlijk voornaamwoord** gebruiken.

Mijn kamer is in de vakantie opgeknapt. ~~Mijn kamer~~ Hij ziet er nu gezellig uit.

Bezittelijke voornaamwoorden zeggen van wie iets is:
mijn broer, jouw huis, onze straat
Ze staan altijd voor een zelfstandig naamwoord.

enkelvoud	mijn, jouw, uw, zijn, haar
meervoud	ons, onze, jullie, uw

Persoonlijke en bezittelijke voornaamwoorden verwijzen dus naar andere woorden (mensen, dieren, planten of dingen). Daarom worden ze ook wel verwijswoorden genoemd.

Dus:

persoonlijk voornaamwoord	**bezittelijk voornaamwoord**
Dat boek is van *mij*.	Het is *mijn* boek.
Deze armband is van *haar*.	Het is *haar* armband.
Deze schildpad is van *jou*.	Dit is *jouw* schildpad.
Deze hond is van *u*.	Dit is *uw* hond.

Let op het verschil tussen *jou* en *jouw* en *u* en *uw*.
Bij het persoonlijk voornaamwoord is de laatste letter een *u*.
Bij het bezittelijk voornaamwoord is de laatste letter een *w*.

Let op!
In de zin: *Hun hebben er geen verstand van* is het woord *hun* verkeerd gebruikt.
Het persoonlijk voornaamwoord *hun* kan nooit het onderwerp in een zin zijn.
De goede zin is hier: *Zij hebben er geen verstand van.*

Bij sommige werkwoorden hoort het woordje *zich*:
zich wassen, *zich omkleden*, *zich vergissen*, *zich snijden*.
Het woordje *zich* noem je een **wederkerend voornaamwoord**.

Het wederkerend voornaamwoord kan verschillende vormen hebben.

ik vergis *me*
jij vergist *je*
hij vergist *zich*
wij vergissen *ons*
jullie vergissen *je*
zij vergissen *zich*

Het wederkerend voornaamwoord verwijst altijd naar het onderwerp van de zin.

De man wast zich.

Een werkwoord waar je het woord *zich* voor kunt zetten, noemen we een **wederkerend werkwoord**.
Sommige wederkerende werkwoorden hebben een korte vorm en een lange vorm. Bijvoorbeeld:

ik was *me*	→	ik was *mezelf*
hij wast *zich*	→	hij wast *zichzelf*
wij wassen *ons*	→	wij wassen *onszelf*

Er zijn veel soorten voornaamwoorden. Deze voornaamwoorden ken je al:

voornaamwoord	uitleg	voorbeelden
aanwijzend: *dat, dit, die, deze, zulke, zo'n*	Dit voornaamwoord gebruik je als je iets speciaals wilt aanwijzen.	***dat*** *meisje,* ***dit*** *huis,* ***die*** *boom,* ***deze*** *mensen,* ***zo'n*** *fout,* ***zulke*** *vragen*
vragend: *wie, wat, welk(e), wat voor (een)*	Dit voornaamwoord vraagt naar een mens, een dier, een begrip of een ding.	***Wie*** *deed dat?* ***Wat*** *vroeg u?* ***Welk*** *dier is dit?* ***Wat voor*** *jurk?*
wederkerend: *me(zelf), je(zelf), u(zelf), zich(zelf), ons(zelf), je(zelf), zich(zelf)*	Dit voornaamwoord hoort bij een wederkerend werkwoord. Het wijst altijd terug naar het onderwerp.	*ik schaam* ***me(zelf)****, jullie sloven* ***je(zelf)*** *uit, zij vergissen* ***zich****, zij schamen* ***zich***

Aanwijzende voornaamwoorden staan meestal voor een zelfstandig naamwoord.
dat meisje, die jongen, dit kind
Ze kunnen ook zonder zelfstandig naamwoord voorkomen.
dat is waar, dit klopt, die is goed

Vragende voornaamwoorden vragen naar een mens, een dier, een begrip of een ding.
Wie doet dat? Welke dieren leven in de dierentuin? Welke bomen ken je? Wat heb je gedaan? Alle andere vraagwoorden, zoals *waar*, *wanneer*, *waarom* zijn bijwoorden.

Wederkerende voornaamwoorden horen ook bij het gezegde.
Zij vergissen zich. *zij* = onderwerp *vergissen zich* = gezegde

0 10-a

groep 8

woorden met y

De y (Griekse ij) aan het eind van een woord klinkt als /ie/: *baby*, *pony*.
Het meervoud schrijf je in het Nederlands met 's: *baby's*, *pony's*.
Het verkleinwoord schrijf je met 'tje: *baby – baby'tje*, *pony – pony'tje*.

De y midden in een woord klinkt soms als /ie/, soms als /i/.
/ie/: *typen*, *typisch*, *pyjama*, *python*
/i/: *gymnastiek* (*gym*), *sympathiek*, *symbool*, *lynx*

Een y aan het begin van een woord klinkt als /j/: *yoghurt*, *yoga*.
Ook in *royaal* en *cowboy* klinkt de y als /j/.

Staat voor de y een e of een o? Dan schrijf je het meervoud gewoon met ~s: *diskjockeys*, *cowboys*. Bij de uitspraak is geen verwarring mogelijk.

Let op: in samenstellingen met *typen* schrijf je *type~*: *typefout*, *typediploma*.

Het woord *pyjama* is een struikelblokwoord: na de y schrijf je een j.

de baby

woorden met y

woorden van de week

de panty
de party
de penalty
rugby
hockey
de cowboy

eerder geleerd

de baby
de pony
de jury
de hobby
de lolly
typen

het symbool
het gymnasium
de lynx
de python
de yoga
royaal

gymmen
de yoghurt
de pyjama
sympathiek
typisch
sorry!

09

groep 8

woorden met /t/ = th

Soms schrijf je de klank /t/ als th.
Dat kun je niet horen. Onthoud daarom de woorden met th.

Het woord *thuis* komt van *te huis*.
Woorden als *thuisreis*, *thuiskomen* en *thuisblijven* zijn samenstellingen. Die schrijf je dus aan elkaar.

Let op: *thermometer*, *thermoskan*, *thermostaat* schrijf je met th. Maar *temperatuur* schrijf je met t.

~theek is een vast stukje in woorden als *apotheek*, *bibliotheek*, *discotheek*.

de thee

woorden met wr~

De letters wr~ aan het begin van een woord spreek je meestal uit als /vr/ of /fr/.

Maar niet alle woorden met die klanken schrijf je met wr~.
Denk aan: *vraag*, *vracht*, *vrede*, *vreemd*, *vrek*, *vreselijk*, *vrezen*, *vriend*, *vriezen*, *vroeg*, *vrolijk*, *vrouw*, *vrucht*, *vrij*; *fraai*, *fragment*, *framboos*, *Frankrijk*, *frietjes*, *fris*, *frisbee*, *fruit*.

De woorden met wr~ heb je al in groep 7 geleerd.

het wrak

---

	woorden met /t/ = th		woorden met wr~	
woorden van de week	de theelepel de therapie de thuisreis de theorie theoretisch thans	katholiek sympathiek de discotheek de hypotheek de apotheker de python		
eerder geleerd	de thee het thema het theater de thermometer de thermoskan thuis	de apotheek de bibliotheek enthousiast de marathon de methode de kathedraal	het wrak de wrat de wraak de wreef wreed wrevelig	wrijven wringen wroeten wrikken zich wreken het gewricht

R4

groep 8

meervouden

De meeste woorden hebben een meervoud op ~en:
taak – taken, tak – takken, raaf – raven, neus – neuzen, kind – kinderen.

Ook hebben veel woorden een meervoud op ~s:
familie – families, controle – controles, cake – cakes, bureau – bureaus.
Die woorden kun je niet verkeerd uitspreken. Een apostrof (') is niet nodig.

Woorden op ~a, ~i, ~o, ~u en ~y hebben een meervoud op 's:
oma – oma's, taxi – taxi's, auto – auto's, paraplu – paraplu's, baby – baby's.
Want zonder 's kun je het woord verkeerd uitspreken. Dan rijmt *autos* op *bos*.

Valt de klemtoon van een woord *niet* op de laatste lettergreep?
Het meervoud van die woorden schrijf je bijna altijd met ~s: ***ka**mer – kamers.*
Maar sommige van die woorden hebben een meervoud op ~en, zoals ***ha**vik* en ***mon**nik.*
De laatste medeklinker wordt niet verdubbeld: ***ha**vik – haviken.*
Bij woorden op ~is en ~us wordt de s wel verdubbeld: ***ken**nis – kennissen.*

Sommige (Latijnse) woorden hebben een meervoud op ~a of op ~i:
museum – musea, technicus – technici.

de duimen

de vliegers

de auto's

meervouden op ~en

de druif	–	twee druiven
de slof	–	twee sloffen
de laars	–	de laarzen
de kaars	–	de kaarsen
de lens	–	de lenzen
een mens	–	de mensen

meervouden op ~s

de televisie	–	de televisies
het niveau	–	de niveaus
de website	–	de websites

meervouden op ~'s

de pagina	–	de pagina's
de taxi	–	de taxi's
de foto	–	de foto's
de paraplu	–	de paraplu's
de baby	–	de baby's

meervouden op ~en van woorden (geen samenstellingen) met een onbeklemtoonde laatste lettergreep

de **per**zik	–	de perziken
de **ha**vik	–	de haviken
de **leeu**werik	–	de leeuweriken
de **slim**merik	–	de slimmeriken
de **mon**nik	–	de monniken
de **dreu**mes	–	de dreumesen

maar:

de **ken**nis	–	de kennissen
tekenis	–	de betekenissen
de **cur**sus	–	de cursussen

afwijkende meervouden

het museum	–	de musea
het centrum	–	de centra
het maximum	–	de maxima
de technicus	–	de technici

R8

groep 8

bijvoeglijke naamwoorden

Een bijvoeglijk naamwoord zegt iets over een zelfstandig naamwoord.
Veel bijvoeglijke naamwoorden hebben een korte vorm en een lange vorm op ~e:
een scherp mes – de scherpe naald, een spannend boek – spannende dagen.

Stoffelijke bijvoeglijke naamwoorden zeggen van welk materiaal iets gemaakt is.
Ze eindigen meestal op de klank /u/ of /un/. Je schrijft dan en:
een gouden ring, een koperen bel, stenen beelden.
Let op: sommige stoffelijke bijvoeglijke naamwoorden eindigen niet op ~en:
een plastic kleed, een nylon koord.

Sommige bijvoeglijke naamwoorden zijn gemaakt van voltooide deelwoorden.
Daarvoor gelden de gewone spellingregels:
de gemelde schade, het verbrande hout, de verbrede weg.
Maar: eindigt het voltooid deelwoord op ~en, dan blijft ~en staan:
de gevallen pen, de gebakken eieren, de gewonnen wedstrijd.

de korte broek

de papieren hoed

bijvoeglijke naamwoorden op ~e

een lekkere taart
een duidelijke uitleg
een eenvoudige som
een alfabetische lijst
eetbare vruchten
zeldzame planten
doof – een dove man
dof – de doffe knallen
wijs – haar wijze raad
los – losse tanden

bijvoeglijke naamwoorden op ~en

het open raam
zijn eigen huis
een bescheiden mens
de oneven getallen
verlegen kinderen

stoffelijke bijvoeglijke naamwoorden op ~en

de papieren hoed
de wollen trui
het ijzeren hek
de gouden ring
de blikken trommel
de glazen knikker
de strooien hoed
het rubberen balletje

andere stoffelijke bijvoeglijke naamwoorden

de plastic fles
de nylon tent
de rubber tegels

bijvoeglijke naamwoorden, gemaakt van een voltooid deelwoord (vd)

van een vd op **~d** of **~t**

het ingelijste schilderij
de vergrote foto
de gemaakte afspraken
de geverfde deur
de vernieuwde versie
de verbeterde zinnen
de verbrede weg
de geschudde kaarten

van een vd op **~en**

een gebakken ei
de verloren knoop
het verlaten terrein
de gevonden voorwerpen

W5-a

groep 8

voltooid deelwoord

Het *voltooid deelwoord* (vd) krijg je als je zegt: *ik heb ge... , ik ben ge... .*

Bij *sterke* werkwoorden verandert de klank van de klinker: *ik eet – ik at.*
Het voltooid deelwoord van bijna alle sterke werkwoorden eindigt op ~en:
ik heb gegeten, ik heb gelopen, ik ben gevallen.

Het voltooid deelwoord van *zwakke* werkwoorden eindigt op ~d of op ~t.
Schrijf je d of t? Dat kun je op twee manieren bepalen.
1. Een voltooid deelwoord is geen persoonsvorm. Dus gelden de gewone spellingregels.
Je schrijft *gekookt* en *gebeld*, want je hoort */gekookte/* en */gebelde/*.

2. Je kunt ook denken aan 't kofschip en de spelling van de vt.
Schrijf je de vt met ~te en ~ten? Dan eindigt het voltooid deelwoord op ~t:
koken: de k zit in 't kofschip, dus: *ik kookte, wij kookten* en: *ik heb gekookt.*
Zo schrijf je ook: *ik heb gepast, ik heb gejuicht, ik heb gesnapt, ik heb gewacht.*

Schrijf je de vt met ~de en ~den? Dan eindigt het voltooid deelwoord op ~d:
bellen: de l zit *niet* in 't kofschip, dus: *ik belde, wij belden* en: *ik heb gebeld.*
Zo schrijf je ook: *ik heb gelegd, ik heb gekend, ik heb gehoord, ik heb gekneed, ik heb gereisd.*

lopen
voltooid deelwoord:
ik heb gelopen

dansen
voltooid deelwoord:
ik heb gedanst

zagen
voltooid deelwoord:
ik heb gezaagd

W5-b

groep 8

van voltooide deelwoorden gemaakte bijvoeglijke naamwoorden

Sommige bijvoeglijke naamwoorden (bn) zijn afgeleid van voltooide deelwoorden (vd):
poetsen – ik heb gepoetst – de gepoetste tanden.

Een bijvoeglijk naamwoord is nooit een persoonsvorm, dus gelden de gewone spellingregels. Je hoeft niet aan de vormen van de verleden tijd te denken.

hakken – vd: *ik heb gehakt*	bn: *de gehakte groente*
rennen – vd: *ik heb gerend*	bn: *de gerende afstand*
verwachten – vd: *ik heb verwacht*	bn: *de verwachte overwinning*
verbranden – vd: *ik heb verbrand*	bn: *de verbrande takken*
verbreden – vd: *ik heb verbreed*	bn: *de verbrede straat*
schudden – vd: *ik heb geschud*	bn: *de geschudde kaarten*

Let op: Veel voltooide deelwoorden (van sterke werkwoorden) eindigen op ~en.
Dan blijven de letters en in het bijvoeglijk naamwoord staan.

smelten – vd: *ik heb gesmolten*	bn: *de gesmolten kaas*
winnen – vd: *ik heb gewonnen*	bn: *de gewonnen wedstrijd*

spelen
voltooid deelwoord:
ik heb gespeeld
afgeleid bijv. naamwoord:
de gespeelde wedstrijd

verzenden
voltooid deelwoord:
ik heb verzonden
afgeleid bijv. naamwoord:
het verzonden bericht

Ik kan de inhoud uitrekenen

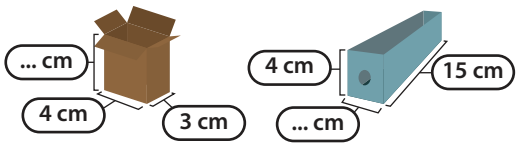

a De inhoud van deze doos is 60 cm³. Wat is de hoogte?

b De inhoud van deze doos is 180 cm³. Wat is de breedte?

Ik kan de ontbrekende maat uitrekenen

De inhoud van deze doos is 150cm³.
Wat is de breedte?

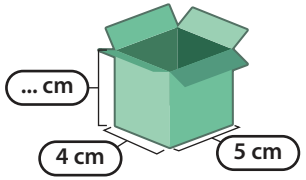

De inhoud van deze doos is 80cm³.
Wat is de hoogte?

Boek 8a blok 2: inkopen doen

Ik kan eerst gelijknamige breuken maken en dan optellen of aftrekken

$\frac{1}{4} + \frac{3}{8} =$ $\frac{7}{8} - \frac{3}{4} =$

$\frac{2}{5} + \frac{3}{10} =$ $\frac{5}{6} - \frac{1}{3} =$

$\frac{1}{6} + \frac{5}{12} =$ $\frac{9}{10} - \frac{3}{5} =$

$\frac{2}{3} + \frac{1}{5} =$ $\frac{3}{4} - \frac{2}{3} =$

$\frac{1}{3} + \frac{5}{8} =$ $\frac{4}{5} - \frac{1}{2} =$

Ik kan een grafiek aflezen en voorspellingen doen

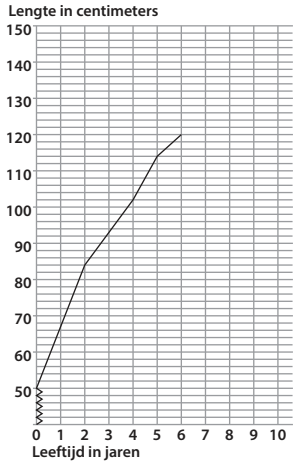

a Hoe lang was Lobke bij haar geboorte?
b Lobke is 6 jaar. Hoe lang is ze nu?
c Hoeveel is Lobke vanaf haar geboorte gegroeid?
d Hoeveel is Lobke van haar geboorte tot haar eerste verjaardag gegroeid?
e Hoeveel is Lobke tussen haar derde en vierde verjaardag gegroeid?
f In welk jaar is Lobke het meest gegroeid?
g In welk jaar is Lobke het minst gegroeid?

Ik kan verkort cijferend vermenigvuldigen

8 5
2 4 x

6 4
2 2 x

Ik kan het tijdstip uitrekenen

11:55

a 20 minuten vroeger
3 kwartier later

20:10

b $1\frac{1}{2}$ uur vroeger
4 uur later

17:35

c 3 kwartier vroeger
20 minuten later

Ik kan cijferend delen en direct een grote 'hap' nemen

789 : 16 =

..... x

..... x

8730 : 70 =

..... x

..... x